Jongerenparticipatie in Rheden

Jongeren over participeren met de gemeente Rheden

Interviews
Citaten
Infographics

gemeente Rheden

OPINIE PIJLERS
in gesprek met bewoners

Jongerenparticipatie in Rheden
Jongeren over participeren met de gemeente Rheden

Onderzoeksbureau Opiniepijlers, april/mei 2023
In opdracht van de gemeente Rheden
Samenstelling Reinder Boeve en Frank Bolder
Interviews Tessa Ariaans, Reinder Boeve, Maurice Doppen, Fred Eggink, Elsbeth Lelyveld, Menno Provoost, Hans Teunissen.
Graphics, ontwerp en opmaak Louman & Friso ontwerpbureau

Disclaimer Uitspraken, conclusies en aanbevelingen zijn gebaseerd op gesprekken met respondenten. Feiten, aantallen en cijfers zijn verwerkt zoals ze zijn genoemd in deze gesprekken en niet verder getoetst. Citaten worden opgenomen als het exemplarische voorbeelden zijn en als er over het betreffende onderwerp vergelijkbare opmerkingen zijn gemaakt.

Leeswijzer diagrammen Bij een deel van de vragen kon gekozen worden uit meerdere antwoorden. In dat geval kan het percentage hoger zijn dan 100 procent.

Jongerenparticipatie in Rheden

Jongeren over participeren met de gemeente Rheden

gemeente Rheden

OPINIE PIJLERS
in gesprek met bewoners

Inhoud

1 Managementsamenvatting 6

2 Beschrijving van de werkwijze 8

Resultaten

3 Mate van betrokkenheid 10

4 Communicatiekanalen 16

5 Wat is er nodig om meer betrokken te raken? 18

6 Algemene gegevens van respondenten 20

7 Verantwoording 21

Bijlage 23

1

Managementsamenvatting

Dit onderzoek geeft een helder beeld van de betrokkenheid van jongeren bij hun buurt, bij thema's die ze aan het hart gaan, en bij de gemeentelijke politiek. Op het eerste gezicht is participatie voor jongeren een 'ver-van-mijn-bedshow': met de gemeente hebben de meesten nog nooit te maken gehad. Bij werkelijk meepraten, laat staan -beslissen, is het voor hen lastig een voorstelling te maken. Toch zien we dat scholieren informatie zouden willen als we ze een voorbeeld van een gemeentelijk plan voorleggen dat dicht bij ze staat (zoals: het zwembad in hun dorp).
Ook blijkt uit de resultaten dat jongeren wel degelijk interesse hebben in thema's als sport, natuur, veiligheid en verkeer. Bij vwo'ers ligt het accent meer op groene onderwerpen (natuur, klimaat), bij vmbo'ers en mavo-scholieren zien we meer nadruk op thema's veiligheid en verkeer. In het algemeen geldt: hoe dichter bij huis het onderwerp zich afspeelt, hoe meer interesse. Iets minder dan de helft van de respondenten zegt daarnaast belangstelling te hebben in politieke partijen en hoe de gemeenteraad werkt. Er liggen dus wel kansen om jongeren meer te betrekken bij de lokale overheid, al is dit afhankelijk van factoren als nabijheid en thematiek.

Verder vertellen de resultaten van dit onderzoek iets over de manier waarop jongeren willen meedoen. Ze geven in het algemeen de voorkeur aan wat indirectere vormen van communicatie boven persoonlijk contact. En offline communicatie is bij de respondenten zeker niet afgeschreven. Zo blijkt een duidelijke meerderheid nog wel te voelen voor de 'ouderwetse' post als middel om aangehaakt te blijven. Wel zijn er accentverschillen

tussen de verschillende opleidingsniveaus. Leerlingen op het vmbo zien een bijeenkomst of inloopavond bijvoorbeeld minder zitten dan andere scholieren, terwijl vwo'ers een website van de gemeente meer dan gemiddeld beschouwen als een goed communicatiemiddel.

AANBEVELINGEN

Aanbevelingen

Op basis van de input van de jongeren komen we tot deze aanbeveling:

- Gebruik een slimme middelenmix om zo breed mogelijk jongeren te betrekken – 'papieren' middelen kunnen even goed werken als social media en persoonlijk contact is niet per se beter dan indirectere formats.
- Circa 100 jongeren die aan het onderzoek meededen, lieten hun mailadres achter voor een vervolg. Zij gaven aan het leuk te vinden om vaker mee te denken en/of te praten over onderwerpen die spelen in de gemeente. Daarnaast lieten 30 jongeren hun mailadres achter omdat ze willen weten wat de resultaten van dit onderzoek zijn. Beide groepen geïnteresseerden zijn mogelijk een goede basis om met willekeurige jongeren uit de Rhedense samenleving aan de slag te gaan met participatie – zowel wat betreft het ontwikkelen van formats als de mogelijke inhoud die je aan de participatie geeft.
- Laat jongeren vooral zelf beslissen hoe ze willen participeren. Bedenk dat het merendeel nooit eerder heeft meegedaan aan een gemeentelijk project. De formats die in het gemeentehuis worden bedacht, zullen ze niet of nauwelijks (her)kennen.
- Een kansrijke manier om jongeren te betrekken is daarnaast om thema's en inhoud van participatievormen – met begeleiding - over te laten aan jongeren.

2

Inleiding
Beschrijving van de werkwijze

Voor dit onderzoek hebben we gesproken met ruim 600 jongeren, verdeeld over 142 persoonlijke gesprekken op scholen in het voortgezet en beroepsonderwijs en 460 onlinereacties. De online peiling gebeurde via Swipocratie, in een paar minuten geef je door te ‘swipen’ een mening.

De vragenlijst voor jongeren is ingezet bij twee bezoeken aan de grote pauze van het Rhedens, zowel in Rozendaal als in Dieren (opleiding van VMBO tot VWO). Daarnaast is deze vragenlijst gebruikt tijdens een dag op het Astrum College (MBO) in Velp, waar in het kader van het vak Burgerschap aandacht besteed werd aan inwoner-participatie. Wethouder Dorus Klomberg en raadslid Jelte Kolkman (indiener van de motie jongerenvertegenwoordiging) zijn hier in gesprek gegaan met leerlingen, die of via de vragenlijst of via Swipocratie hun mening over het onderwerp konden geven. Voor meer informatie over het bezoek zie bijlage 1.

De vragenlijst is ingevuld door jongeren in de leeftijd van 12 tot 30 jaar, afkomstig uit alle kernen van de gemeente. Voor dit onderzoek is kwalitatief onderzoek (gesprekken) gecombineerd met kwantitatief onderzoek (Swipocratie). De persoonlijke gesprekken zijn geschikt om de diepte in te gaan en door te vragen; de swipe-methode zorgt door het grote aantal deelnemers voor een brede onderbouwing.

3

Resultaten
Mate van betrokkenheid

Toelichting
Hoe betrokken zijn jongeren bij hun omgeving? Dat hebben we op verschillende manieren gepeild. We legden op de scholen een casus voor over de schoolkantine. Jongeren konden aangeven in hoeverre ze invloed willen op (fictieve) plannen voor gezond eten in de kantine, waar de gemeente en de school aan zouden werken. Via Swipocratie kregen jongeren een casus voorgelegd over plannen voor een zwembad. Daarnaast vroegen we naar thema's waar jongeren warm voor lopen, en peilden we op welke schaal (zoals buurt-, dorps- of gemeentelijk niveau) ze betrokken willen worden. De voorkeur voor thema's is ook uitgesplitst naar opleidingsniveau (vmbo, mavo/havo, vwo).

Heb je al eens meegedaan aan een project van de gemeente?

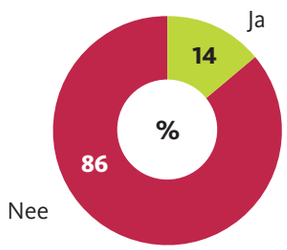

Stel:
De gemeente werkt samen met school aan een plan voor gezond eten in de schoolkantine. Zou je daar invloed op willen hebben?

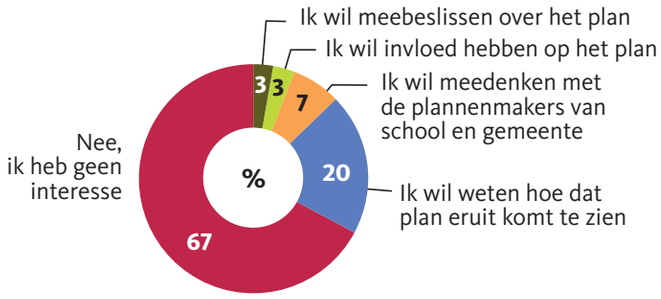

Casus
Meepraten over gemeentelijke plannen voor een zwembad.
Rood is nee, groen is ja

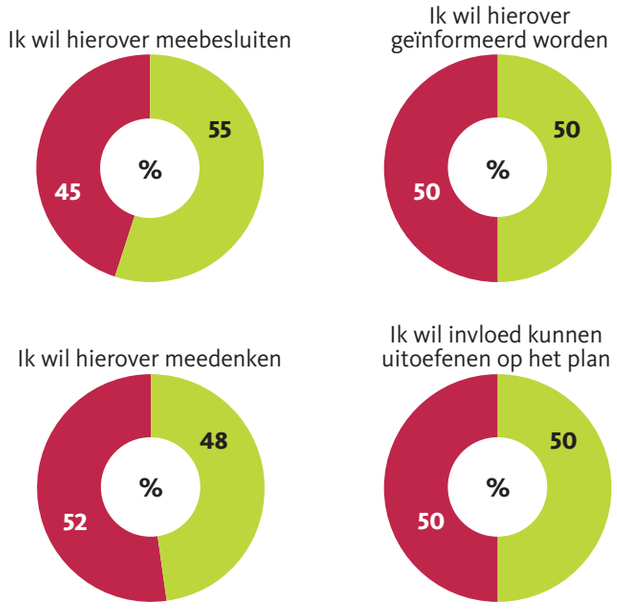

CITATEN bij de casus over de schoolkantine

- **Ik hou niet van gezond eten.**
- **Ik gebruik de kantine niet.**
- **Dat maakt me gewoon niet uit.**
- **Omdat ik nooit eten haal van de kantine want het is duur.**
- **Ik zit in het laatste jaar dus het is niet echt meer op mij van toepassing.**
- **Wat ik zou suggereren kunnen ze zelf ook wel bedenken.**
- **Ik neem zelf mijn eten mee.**
- **Ik ben benieuwd of er lekker eten komt.**
- **Ik heb er geen tijd voor maar wil wel weten wat er gebeurt.**
- **Ik zou het wel willen weten, maar ik hoef er geen invloed op te hebben.**
- **Ik wil inbrengen dat het eten niet te duur mag worden.**

Thema's - **Ik voel me betrokken bij:**

wel niet

Cultuur

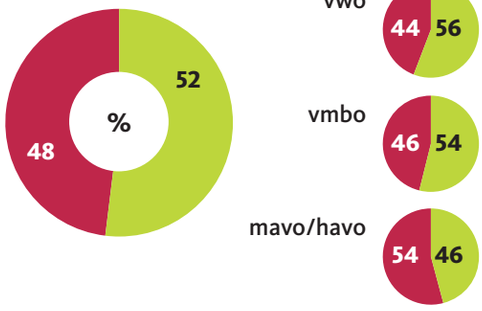

Sport

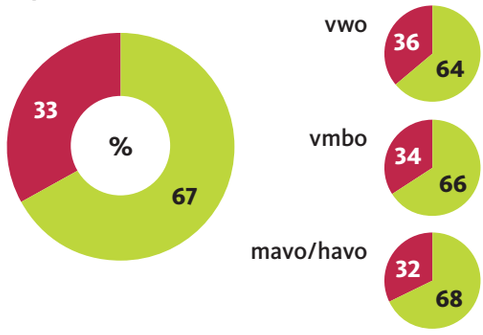

Klimaatverandering

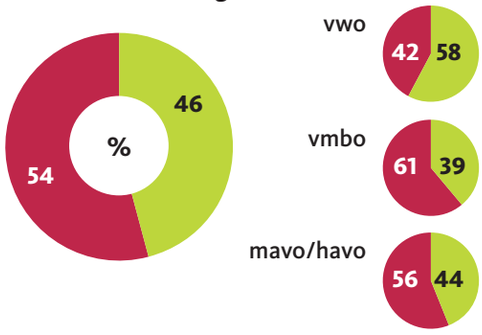

Veiligheid

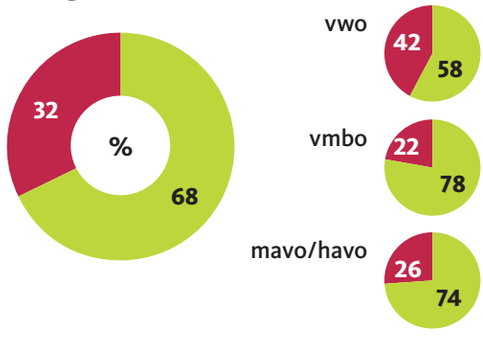

Natuur

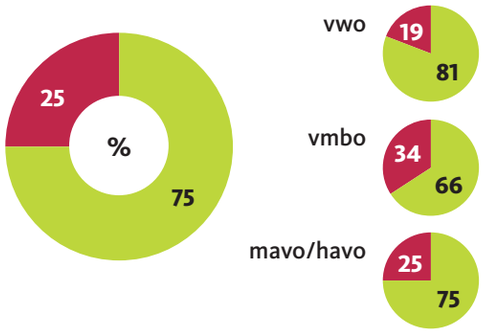

Verkeer

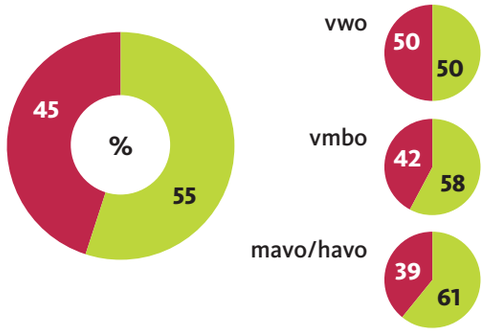

CITATEN bij de thema's

- **Ik zou bijvoorbeeld iets willen doen voor kinderen die arm zijn, zodat ze ook kunnen sporten.**
- **Meer gymzalen want kinderen krijgen geen gym enzo.**
- **Een voetbalveld gaan bouwen want er zijn best wel veel kinderen die aan het voetballen zijn op zo'n slecht veld en dat is niet zo leuk.**
- **Ik zou kinderen meer willen stimuleren om te sporten.**
- **Meer sport op school, sport toegankelijker maken voor mensen die het niet kunnen betalen. En meer toernooien waar je ook aan mee kunt doen als je geen lid bent van een club.**
- **Arme mensen moeten ook kunnen sporten. Dat is best duur. Misschien een gratis dag sporten voor mensen die het niet breed hebben.**
- **Misschien meer culturele dingen zoals pleinfeesten, dit brengt de mensen meer bij elkaar.**
- **Ik zou wat meer gezamenlijke dingen willen in het dorp, zoals bijvoorbeeld het schaapsscheerdersfeest.**
- **Een leuke plek voor jongeren en betere sportclubs.**
- **Ik zou wel een feestje willen organiseren.**

- **Er is actie nodig om de aarde te beschermen.**
- **Natuur in de buurt is overbelast. Klimaat (internationaal) vind ik ook heel belangrijk. Maar ik heb geen ideeën over actie.**
- **Natuur aangezien de BBB meer landbouw wil, alleen zijn de bosrijke gebieden ook van groot belang voor ons.**
- **Ik ben bezorgd over de Posbank en de Veluwe. Het is het grootste natuurgebied van Nederland en het grootste probleem is stikstof. En er ligt ook veel afval. Daar zou ik wel iets tegen willen doen.**
- **Ik maak me zorgen dat camping Beekhuizen wordt uitgebreid. Dat gaat ten koste van de natuur. Dat vind ik erg. Ook worden daar heel veel houtkorven gestookt. Dat zorgt voor veel rook overlast, o.a. als je aan het tennissen bent op Beekhuizen. En het is natuurlijk slecht voor het milieu.**
- **Het is hier vanaf de Kleiberglaan heel gevaarlijk om de Ringallee over te steken. Vooral voor eersteklassers. Maak daar een zebrapad.**

4

Resultaten
Communicatiekanalen

Toelichting
We legden jongeren voor op welke manier ze betrokken zouden willen worden. Ze konden per communicatiemiddel of -kanaal aangeven of dit aansloot bij hun voorkeur. Het ging om een serie online en offline middelen.

Hoe jongeren mee willen doen

wel niet

Via de mail

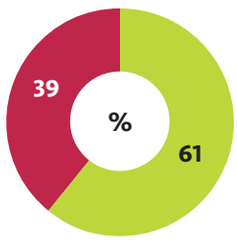

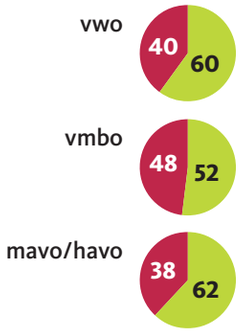

Via Facebook

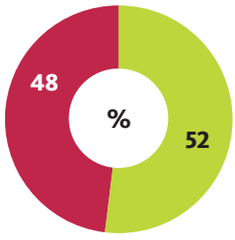

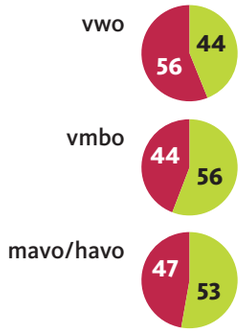

Via de post

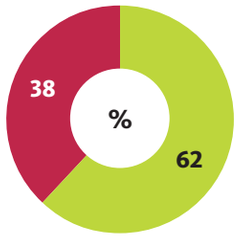

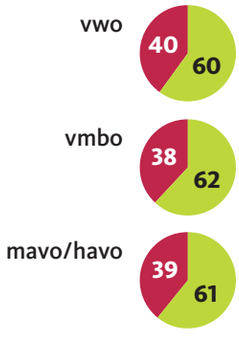

Via Instagram

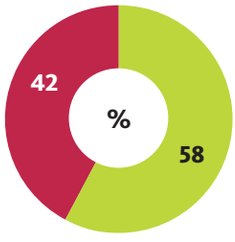

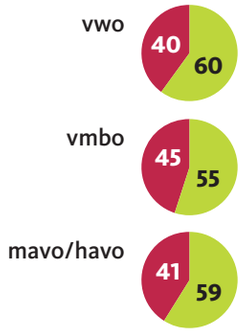

Via een bijeenkomst of een inloopavond

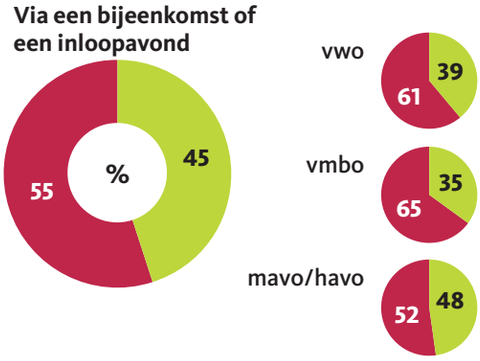

Via persoonlijke gesprekken

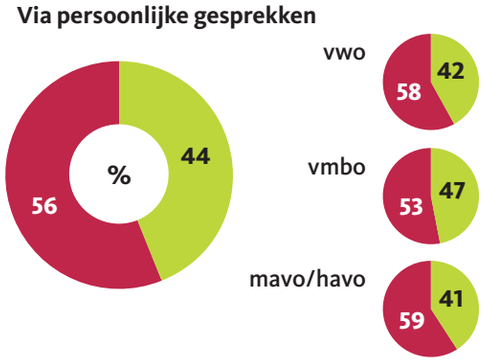

Via een forum

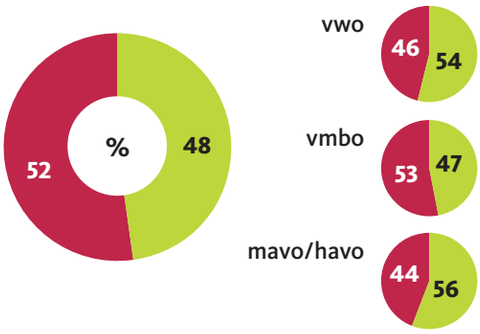

Via Snapchat

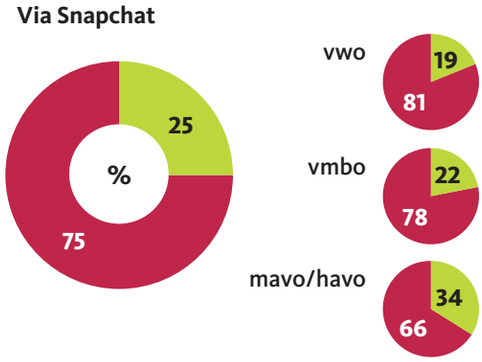

Via een Teams meeting

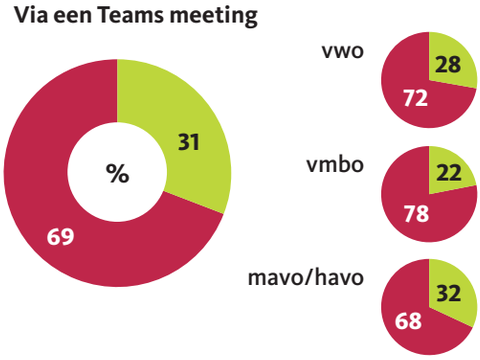

Via TikTok

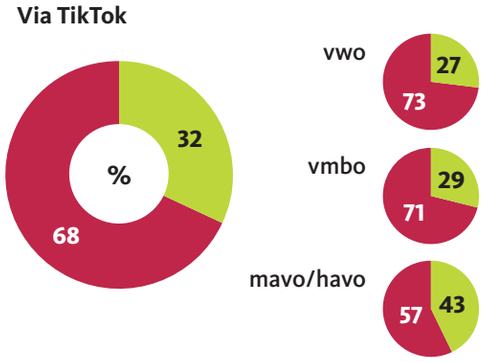

Via een website van de gemeente

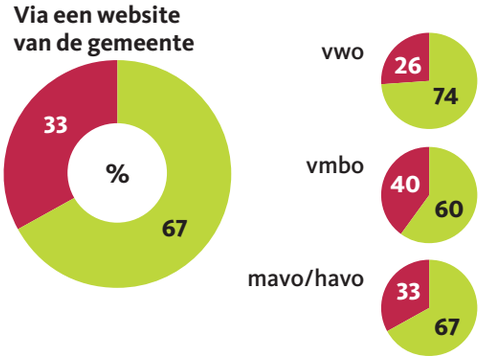

5

Resultaten

Wat is er nodig om meer betrokken te raken?

Toelichting

We vroegen jongeren of ze meer wilden weten over de gemeenteraad. Daarnaast peilden we de interesse in politieke partijen in de gemeente Rheden.

**De gemeenteraad neemt in de gemeente Rheden meestal de beslissingen.
Wil je meer weten over hoe dat werkt?**

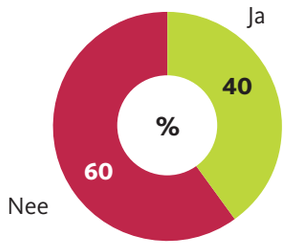

Heb je interesse in wat politieke partijen doen in de gemeente Rheden?

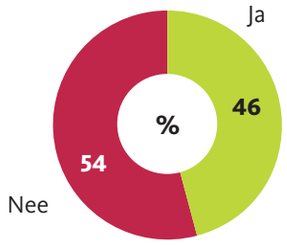

CITATEN over de rol van communicatie voor het vergroten van betrokkenheid

- **Alleen als het mij persoonlijk raakt interesseert mij dit.**
- **Ja ik ben benieuwd wat de gemeente voor ons gaat doen. Wij zijn de toekomst.**
- **Ik vind het belangrijk dat jongeren invloed hebben.**
- **Ik doe lekker m'n eigen dingetje. Als het belangrijk is hoor ik het wel van m'n ouders.**
- **Ik weet zeker dat als ik interesse zou hebben dat ik dat in 20 seconden op google zou kunnen opzoeken.**
- **Ik vind informatie over de gemeenteraad meer iets voor jongeren van 18, die komen er mee in aanraking.**
- **Ik mag pas over 2 jaar stemmen.**

6

Resultaten
Algemene gegevens van respondenten

Wat is je leeftijd?

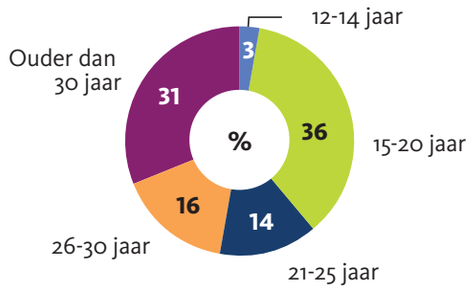

Ik ben (een)

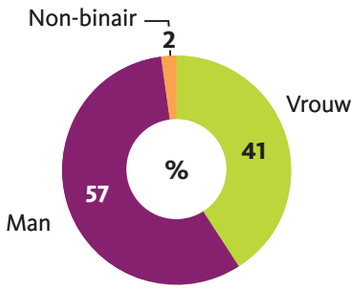

Welke opleiding doe je of heb je afgerond?

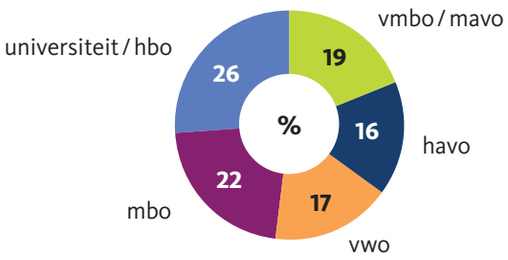

7

Verantwoording

In maart en april 2023 deelden ruim 600 jongeren hun opvattingen en behoeften over participatie in en met de gemeente Rheden. Daarbij kregen zij informatie over de mogelijkheden voor betrokkenheid bij het beleid van de gemeente. Dit leverde bouwstenen op voor het gemeentelijke beleid rondom participatie gericht op jongeren. De gesprekken op de scholen duurden ongeveer 10 minuten, het meedoen aan Swipocratie 5 tot 10 minuten. We hebben input gekregen van meisjes en jongens, van verschillende opleidingsniveaus, wonend in alle dorpen van de gemeente.

Zo is een gespreid beeld ontstaan van wat leeft rondom dit onderwerp. Opiniepijlers vervult in de informatievergaring en -verwerking een neutrale rol. De interviews en online peiling hebben geresulteerd in ruim 12.000 datagegevens; deze zijn verwerkt, geanalyseerd en samengevat. De resultaten kunnen bijdragen aan communicatie en informatievoorziening op maat, onderbouwing van het voorgenomen participatiebeleid en verdere versterking van de kwaliteit van dit beleid.

Bijlage

Bezoek Astrum College

wethouder Dorus Klomberg en raadslid Jelte Kolkman

Het was maandagochtend 3 april flink trekken en duwen op het Astrum College in Velp voor docente Marjolijn Muis en VVD-raadslid Jelte Kolkman. Zij gingen samen met het onderzoekbureau Opinie-pijlers in gesprek met ongeveer vijftig eerstejaarsstudenten over het onderwerp burgerparticipatie van met name jongeren.

Doel van de bijeenkomsten was erachter te komen of jongeren willen meedenken met de gemeente over onderwerpen die hen interesseren? Wat zijn die onderwerpen en hoe willen zij hierover meepraten met de gemeente?

Burgerschapsdocente Marjolijn Muis was meteen enthousiast toen zij werd benaderd of zij wilde meewerken aan het onderzoek. Zij stelde een speciale les samen over burgerparticipatie waarin de vragenlijst was verwerkt.

Docent Marjolijn en raadslid Jelte probeerden per vraag een discussie uit te lokken over participatie. Dat ging niet makkelijk. Voor velen is politiek en gemeente geen item, laat staan dat ze hieraan mee willen doen. ‘Ze hebben al zoveel te doen.’ Toch werden er maandag een paar interessante ideeën geopperd. Zo noemden studenten een online referendum als suggestie om te weten te komen wat jongeren aanspreekt en hoe ze over een bepaald onderwerp denken. Iemand wil beter openbaar vervoer. Iemand anders kwam met een idee om een soort jeugdraad op te zetten die zich buigt over jeugdzaken en daarover adviezen uitbrengt. Een ander stelde voor om ieder jaar speciale jeugdverkiezingen te houden.

Dan had wethouder Dorus Klomberg ’s middags een heel ander gehoor. De tweedejaarsstudenten hadden veel meer aandacht voor het onderwerp. Docente Marjolijn en wethouder Dorus Klomberg kregen aardige uitspraken en zinvolle suggesties los bij de studenten.

Een leerling die in eerste instantie niks zag in het onderwerp, had na enig aandringen toch iets in de gemeente Rheden dat hij belangrijk vindt: het verkeer in zijn wijk. Weet de gemeente dat? Heb je dat gemeld, werd hem gevraagd door de wethouder. Toen de student hoorde over een meldingsapp in de gemeente, greep hij meteen naar zijn telefoon om melding te maken over een verkeerslicht dat niet werkt.

Het is heel goed mogelijk dat sommige studenten een heel andere mening hebben gekregen over participatie. ‘Wat is voor ons het nut van participatie’, vroeg een studente. ‘Wij zijn niet eens 18 en mogen niet stemmen.’ Bovendien vroeg ze zich hardop af of de gemeente hen wel serieus nam als ze met iets kwamen. Daar ging de wethouder meteen op in: het is inderdaad aan de gemeente om er goed op

Wethouder Klomberg (l.) en raadslid Jelte Kolkman in gesprek met studenten.

te acteren als jongeren met iets komen. ‘Maar dan moeten wij weten wat er leeft. Wat moeten wij doen om met jullie in contact te komen?’, vroeg hij.

‘Door zoals vandaag naar school te komen’, riep iemand. ‘Kom naar ons toe en luister naar wat wij te melden hebben.’ Een uitstekend idee, reageerde de wethouder, die na afloop zei daar graag gehoor aan te willen geven als daar weer een mooie gelegenheid voor is.

OPINIE PIJLERS

in gesprek met bewoners